

**Makkelijk leesbare versie van het
Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK)
Samenvatting**

Waar gaat dit document over?

Dit certificatieschema legt uit hoe bedrijven op een veilige en verantwoorde manier ratten en muizen mogen bestrijden. Het is bedoeld voor bedrijven die professioneel knaagdieren bestrijden, niet voor particulieren of gewone schoonmaakbedrijven.

Wat zijn de belangrijkste punten?

- **IPM-methode:** Eerst wordt altijd geprobeerd om ratten en muizen te voorkomen en te bestrijden zonder rodenticiden. Alleen als dat niet genoeg werkt, mogen er onder strenge regels rodenticiden gebruikt worden.
- **Stappenplan:**
 1. Kennismakingsgesprek met de klant.
 2. Dossier aanleggen met alle gegevens.
 3. Risico's op de locatie in kaart brengen.
 4. Plan van aanpak maken (wie doet wat, wanneer, hoe).
 5. Plan bespreken en goedkeuren met de klant.
 6. Uitvoeren van het plan.
 7. Alles goed bijhouden en regelmatig evalueren.
- **Samenwerking:** De klant moet meewerken, vooral bij het nemen van maatregelen zonder rodenticiden.
- **Opleiding:** Alleen mensen met het juiste diploma mogen het werk doen.
- **Gebruik van rodenticiden:** Rodenticiden mogen alleen als het echt nodig is, nooit preventief of continu, en alleen met goedgekeurde rodenticiden.
- **Controle:** Bedrijven worden gecontroleerd door een onafhankelijke instantie. Ze moeten kunnen laten zien dat ze zich aan de regels houden.
- **Registratie:** Alles wat gedaan wordt, moet goed worden vastgelegd.

Waarom zijn deze regels er?

De regels zijn er om mensen, dieren en het milieu te beschermen. Door eerst andere manieren binnen een IPM-aanpak te proberen en alleen als het echt niet anders kan rodenticiden te gebruiken, wordt schade door ratten en/of muizen voorkomen.

Disclaimer

Let op: Dit is een makkelijk leesbare versie van het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK). Dit document is een hulpmiddel en alleen de officiële en volledige regels zijn geldig en staan in het originele certificatieschema "[Certificatieschema-IPM-K-versie-4.0-2025](#)".

Makkelijk leesbare versie van het Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing

Dit document legt uit hoe bedrijven op een veilige en goede manier ratten en muizen mogen bestrijden. Het is bedoeld voor bedrijven die dit werk professioneel doen.

Status van het HIK en het CIK

- Er zijn twee belangrijke documenten: het Handboek (HIK) en het Certificatieschema (CIK).
- Het HIK is een brondocument en bevat de voorschriften voor de voorgeschreven scholing, het examen en het certificatieschema. Het beschrijft daarmee hoe je volgens de regels ratten en muizen moet bestrijden.
- Het CIK legt uit hoe bedrijven kunnen laten zien dat ze volgens deze regels werken.
- Bedrijven die rodenticiden willen gebruiken, moeten aantoonbaar voldoen aan het CIK. Dit betekent dat ze een geldig bedrijfscertificaat nodig hebben en in het register van KPMB staan opgenomen.
- Het HIK is vooral belangrijk voor inspecteurs van de overheid, het CIK voor de mensen (auditoren) die bedrijven controleren.
- Het HIK en CIK worden beheerd door KPMB. De nieuwste versie is altijd geldig en te vinden op de website van KPMB.
- Je mag niets uit dit document kopiëren of verspreiden zonder toestemming.

1. Algemeen

1.1 IPM toepassen

Bedrijven moeten aantonen dat het personeel werkt volgens de IPM-methode. Dit betekent: eerst proberen om ratten en muizen te voorkomen, en pas als dat niet lukt, bestrijden.

1.2 Voor wie geldt dit?

- Voor bedrijven die professioneel ratten en muizen bestrijden.
- Niet voor gewone schoonmakers of mensen die alleen hun eigen huis behandelen.
- Niet voor het bestrijden van andere dieren dan ratten en muizen.
- Niet voor gewasbescherming of gewone schoonmaak.

1.3 Doel

- Ratten en muizen op een goede manier bestrijden.
- Zo min mogelijk rodenticiden gebruiken.
- Alles moet veilig en volgens de regels gebeuren.

1.4 Hoe werkt het?

- a) Kennismakingsgesprek met de klant.
- b) Dossier aanleggen met alle gegevens.
- c) Risico's op de locatie bekijken.
- d) Plan van aanpak maken (wie doet wat, wanneer, hoe).
- e) Plan bespreken en goedkeuren met de klant.
- f) Plan uitvoeren.
- g) Alles goed bijhouden en regelmatig controleren.
- h) Bevindingen bespreken met de klant.
- i) Plan aanpassen als dat nodig is.

1.5 Opleiding

Alleen mensen met het juiste bewijs van vakbekwaamheid mogen professioneel ratten en muizen bestrijden. Ze moeten ook regelmatig een nascholing volgen. Namens het bedrijf wordt dit vastgelegd in een opleidingsplan.

1.6 Samenwerking met de klant

De klant moet meewerken, bijvoorbeeld door zelf maatregelen te nemen om ratten en muizen te voorkomen. Namens het bedrijf worden hiervoor heldere afspraken vastgelegd met de klant.

1.7 Wet- en regelgeving

Bedrijven moeten zich aan de wet houden, zoals de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Wet Dieren en Wet Natuurbescherming in de Omgevingswet.

1.8 Monitoring

Bedrijven moeten monitoring uitvoeren.

1.9 Resistentiemanagement

Bedrijven moeten opletten of ratten en muizen ongevoelig worden voor rodenticiden. Ze moeten dit doorgeven aan de toelatingshouder van het middel (rodenticiden). De gegevens van de toelatingshouder staan altijd op het etiket van het middel vermeld.

1.10 Gebruik van rodenticiden

- Rodenticiden mogen alleen als het echt niet anders kan.
- Eerst moeten andere manieren geprobeerd worden.
- Rodenticiden mogen nooit preventief of continu gebruikt worden.

1.11 Bedrijfsverklaring

Het bedrijf moet een verklaring hebben waarin staat dat ze werken volgens IPM en zich aan de regels van het CIK houden. Dit moet het bedrijf bespreken met alle medewerkers.

1.12 Documentenbeheer

Namens het bedrijf moeten alle belangrijke documenten worden bewaard, zoals diploma's, verklaringen en plannen.

1.13 Verantwoordelijke aanwijzen

Er moet iemand binnen het bedrijf zijn die verantwoordelijk is voor het bijhouden van de documenten en het naleven van de regels.

1.14 Inzicht voor controleurs

Alles moet duidelijk en makkelijk te controleren zijn voor mensen die toezicht houden, zoals de auditoren van de certificerende instanties en de toezichthouders van ILT en de NVWA.

2. Kennismakingsgesprek

2.1 Redenen voor inschakeling

- a) Iemand namens het bedrijf heeft een persoonlijk gesprek met de klant (opdrachtgever).
- b) In dit gesprek wordt namens het bedrijf gevraagd waarom de klant hulp wil bij het bestrijden van ratten of muizen.
- c) Iemand namens het bedrijf legt uit dat het belangrijk is om samen te werken. De klant en het bedrijf zijn allebei verantwoordelijk voor het succes.
- d) Iemand namens het bedrijf vertelt wat de normale werkzaamheden zijn, wat dit betekent voor de klant en welke kosten erbij horen.

2.2 Opdrachtbevestiging

- Na het gesprek maakt iemand namens het bedrijf een opdrachtbevestiging.
- Hierin staat dat de klant begrijpt wat er besproken is en akkoord gaat met de aanpak.

3. Dossier

3.1 Aanleggen en bijhouden van het dossier

- a) Iemand namens het bedrijf maakt een dossier aan voor elke klant.
- b) In het dossier staan alle belangrijke gegevens, afspraken, plannen en controles.
- c) Het dossier moet altijd actueel en compleet zijn.
- d) Alles wat gebeurt, wordt toegevoegd aan het dossier.

3.2 Gegevens van het bedrijf in het dossier

- a) Naam van het bedrijf
- b) Naam van de contactpersoon
- c) Namen van de medewerkers die het werk doen
- d) Adres
- e) Telefoonnummer
- f) E-mailadres
- g) KvK-nummer

3.3 Gegevens van de klant in het dossier

- a) Naam van de klant (bedrijf of persoon)
- b) Naam van de contactpersoon
- c) Adres
- d) Telefoonnummer
- e) E-mailadres
- f) KvK-nummer (als het een bedrijf is)
- g) Locaties waar het werk wordt uitgevoerd

3.4 Inzagerecht

- De klant moet het dossier altijd kunnen bekijken.
- Het bedrijf kan het dossier ook digitaal (online) beschikbaar maken.

4. Risico-inventarisatie

4.1 Uitvoeren van de risico-inventarisatie

- Voordat iemand namens het bedrijf begint met bestrijden, wordt eerst goed gekeken naar de situatie op de locatie.
- Dit heet een risico-inventarisatie: iemand namens het bedrijf onderzoekt waar de risico's zitten en wat er precies aan de hand is.
- Er wordt gekeken of er ratten of muizen zijn, waar ze vandaan komen en wat de gevolgen zijn.

4.2 Waar let je op bij de risico-inventarisatie?

Iemand namens het bedrijf kijkt naar:

- a) Hoeveel ratten of muizen er zijn, waar ze zitten en waar ze vandaan komen.
- b) Of er risico's zijn voor mensen, dieren of het milieu.
- c) Of er economische risico's zijn, bijvoorbeeld schade aan spullen of voedsel.
- d) Welke regels, wetten of afspraken gelden op deze plek.
- e) Of er kans is dat het probleem groter wordt of zich verspreidt.
- f) Of er plekken zijn waar ratten of muizen makkelijk binnenkomen, bijvoorbeeld door gaten of rommel.
- g) Welke maatregelen mogelijk zijn om het probleem te voorkomen of op te lossen.
- h) Wat er in het verleden al is gedaan en wat daarvan het resultaat was.

4.3 Registratie van de bevindingen

- Alles wat degene namens het bedrijf ontdekt tijdens de risico-inventarisatie wordt opgeschreven in het dossier.
- De klant moet het dossier altijd kunnen bekijken.

5. Strategie

5.1 Strategie bepalen

- Na de risico-inventarisatie kiest het bedrijf een aanpak (strategie) om het probleem met ratten of muizen op te lossen.
- De strategie bestaat meestal uit meerdere stappen, van weinig risico naar meer risico.
- Het doel is altijd: een zo goed mogelijke bestrijding en zo min mogelijk schade voor mensen, dieren en het milieu.

De strategie kan bestaan uit:

5.2 Monitoring

Als er geen ratten of muizen zijn en geen kans dat ze er komen. In de gaten houden of er ratten of muizen zijn. Zie paragraaf 7.2

5.3 Habitat management

Als er geen ratten of muizen zijn, maar wel een kans dat ze komen, dan wordt de omgeving aangepast (bijvoorbeeld gaten dichten, opruimen, groenbeheer). Dit gebeurt samen met monitoring. Zie paragraaf 7.3

5.4 Niet-chemische bestrijding

Als er ratten of muizen zijn en habitat management is niet genoeg, dan worden eerst niet-chemische middelen gebruikt (zoals vallen en klemmen). Zie paragraaf 7.4

5.5 Chemische bestrijding

Als niet-chemische middelen niet werken, mogen er rodenticiden gebruikt worden. Dit gebeurt altijd samen met habitat management en soms ook met niet-chemische bestrijding. Zie paragraaf 7.5

5.6 Noodsituatie

Als er direct gevaar is voor de volksgezondheid, diergezondheid of als er grote schade is, mogen sneller rodenticiden gebruikt worden. Dit gebeurt altijd samen met habitat management en met niet-chemische bestrijding. Ook dan moet alles goed worden vastgelegd en verantwoord. Zie paragraaf 7.6

6. Plan van aanpak

6.1 Opstellen van het plan van aanpak

- Iemand namens het bedrijf maakt een duidelijk plan waarin staat hoe het probleem met ratten of muizen wordt aangepakt.
- Dit plan is door iemand van het bedrijf geschreven in begrijpelijke taal, zodat de klant het snapt.

6.2 Wat staat er in het plan van aanpak?

In het plan van aanpak moet in ieder geval staan:

- a) Welke risico's zijn gevonden tijdens de risico-inventarisatie.
- b) Welke aanpak (strategie) wordt gekozen.
- c) Wie verantwoordelijk is voor welke maatregel.
- d) Wanneer de verschillende controles en evaluaties plaatsvinden (tijdschema).
- e) Een plattegrond van de locatie, waarop staat waar welke maatregelen worden genomen.
- f) Per locatie wordt duidelijk gemaakt wat wordt gezien als een 'verhoogde plaagdruk'. Dit kan door het bepalen van een drempelwaarde (wanneer de klant het echt een probleem vindt). *Boven de drempelwaarde is overlast = verhoogde plaagdruk = starten met bestrijding.*

6.3 Voorstel en verantwoordelijkheid van de klant

- Iemand namens het bedrijf bespreekt het plan met de klant.
- De klant krijgt uitleg over het plan en advies over wat de klant zelf moet doen.

6.4 Akkoordverklaring van de klant

- De klant moet schriftelijk akkoord gaan met het plan voordat het uitgevoerd wordt.

6.5 Medewerking van de klant

- De klant moet meewerken aan het uitvoeren van monitoring en habitat management.

- Als de klant niet meewerkt, mag degene namens het bedrijf geen rodenticiden gebruiken.
- Dit wordt altijd vastgelegd in het dossier.

6.6 Afwijken van het plan van aanpak

- Soms moet het plan worden aangepast, bijvoorbeeld als er iets verandert.
- Iemand namens het bedrijf legt uit waarom het plan wordt aangepast en vertelt dit aan de klant.

6.7 Registratie

- Het plan van aanpak, eventuele wijzigingen en het akkoord van de klant worden allemaal vastgelegd in het dossier.

7. Uitvoering van het plan van aanpak

7.1 Algemeen

- Als het plan van aanpak is goedgekeurd door de klant, kan iemand namens het bedrijf beginnen met uitvoeren.
- De personen namens het bedrijf volgen de stappen die in het plan staan.

7.2 Monitoring (in de gaten houden)

7.2.1 Fysieke inspecties

- De personen namens het bedrijf controleren regelmatig of er ratten of muizen zijn.
- Ze letten op:
 - Uitwerpselen van ratten of muizen
 - Poot- en staartafdrukken
 - Schade door knagen
 - Opname van lokaas (zonder rodenticiden)
 - Dode dieren (kadavers)
 - Andere sporen van ratten of muizen
- Soms worden extra hulpmiddelen gebruikt, zoals camera's.

7.2.2 Hoe vaak inspecteren?

- Hoe vaak er gecontroleerd wordt, hangt af van de risico's op de locatie.
- De contactpersoon namens het bedrijf en de klant spreken samen af hoe vaak dit gebeurt.

7.2.3 Uitvoering monitoring

- Tijdens het monitoren mogen de personen namens het bedrijf geen rodenticiden gebruiken.
- Uitzondering hierop zijn vallen die zijn geregistreerd als rodenticide, bijvoorbeeld muizenvallen op basis van koolzuurgas.
- Wel mogen vallen of klemmen gebruikt worden voor monitoring. Het aantal klemmen en/of vallen tijdens het monitoren moet aantoonbaar beperkt zijn ten opzichte van een situatie waarin sprake is van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie en in het logboek worden vastgelegd.

7.2.4 Opruimen van kadavers

- Dode ratten of muizen en hun keutels moeten netjes worden opgeruimd.
- Dit kan door iemand namens het bedrijf of door de klant gedaan worden.

7.2.5 Registratie

- Alles wat tijdens de inspecties wordt gevonden, wordt opgeschreven in een inspectierapport.
- In het rapport staat:
 - Naam van de medewerker
 - Datum van de inspectie
 - Naam van de klant
 - Wat er is gevonden
- Het rapport wordt binnen 48 uur aan de klant gegeven en in het dossier bewaard.

7.3 Habitat management (omgeving aanpassen)

7.3.1 Wering en preventie

- Iemand namens het bedrijf neemt maatregelen om te voorkomen dat ratten of muizen binnenkomen, zoals:
 - Gaten dichten
 - Groenvoorziening aanpassen
 - Schoonmaken
 - Voorlichting geven
 - Organisatorische maatregelen nemen

7.3.2 Maatregelen op basis van risico-inventarisatie

- De maatregelen worden gekozen op basis van wat er bij de risico-inventarisatie is gevonden.

7.3.3 Wie voert het uit?

- Zowel personen namens het bedrijf als de klant kunnen deze maatregelen uitvoeren.

7.3.4 Advies

- Iemand namens het bedrijf geeft advies aan de klant over welke maatregelen nodig zijn.
- Iemand namens het bedrijf controleert of de klant het advies opvolgt.

7.3.5 Registratie

- In het inspectierapport wordt opgeschreven welke maatregelen zijn genomen en wat het effect is.
- Ook wordt opgeschreven of de klant adviezen opvolgt.

7.4 Niet-chemische bestrijding

7.4.1 Wat is het?

- Dit zijn maatregelen gericht op het verminderen van een ratten- of muizenpopulatie zonder rodenticiden, zoals vallen en klemmen.

7.4.2 Risico's beperken

- Iemand namens het bedrijf zorgt ervoor dat mensen en dieren geen onnodig risico lopen.
- Bijvoorbeeld bij inloopvallen en er worden levende ratten en muizen (of niet-doelsoorten) gevangen, mogen dieren niet onnodig lijden.

7.4.3 Genoeg maatregelen

- Er moeten genoeg vallen of klemmen worden geplaatst om een goede bestrijding uit te kunnen voeren. Houd hierbij wel rekening met de kosten.

7.4.4 Stoppen met maatregelen

- Als de overlast is opgelost, wordt de bestrijding gestopt.
- Alle bestrijdingsmaterialen worden verwijderd en er wordt alleen nog gemonitord.

7.4.5 Registratie

- Alles wat is gedaan, wordt opgeschreven in het inspectierapport.

7.5 Chemische bestrijding

7.5.1 Wat is het?

- Een professional namens het bedrijf gebruikt rodenticiden om ratten of muizen te bestrijden, maar alleen als het echt niet anders kan.

7.5.2 Risico's beperken

- Een professional namens het bedrijf zorgt ervoor dat mensen, dieren en het milieu zo min mogelijk risico lopen.

7.5.3 Voorwaarden voor gebruik van rodenticiden

- Eerst moet monitoring en habitat management zijn uitgevoerd.
- Minimaal 10 dagen moeten niet-chemische maatregelen geprobeerd zijn.
- Alleen als dat niet werkt en er minimaal twee inspecties zijn uitgevoerd mogen rodenticiden gebruikt worden.

7.5.4 Regels voor het gebruik van rodenticiden

- Alleen in Nederland toegelaten rodenticiden gebruiken.
- Geen rodenticiden in natuurgebieden of open veld.
- Rodenticiden moeten veilig worden geplaatst (in afgesloten stevige kisten).
- Bij gebruik van rodenticiden, dan bij voorkeur in gel- of vaste (blok)vorm.
- Alles moet netjes worden bijgehouden en opgeruimd.

7.5.5 Termijn

- De termijn waarin rodenticiden worden gebruikt moet je zo kort mogelijk houden.
- Alleen als het echt nodig is en je dit kunt uitleggen en vastleggen in het dossier, mag het langer.

7.5.6 Inspecties bij gebruik van rodenticiden

- Tijdens het gebruik van rodenticiden worden vaker controles gedaan.

7.5.7 Opruimen van rodenticiden

- Als de overlast is opgelost, moeten alle rodenticiden direct worden weggehaald.
- Het weghalen van alle rodenticiden moet ook gebeuren wanneer het contract met de klant stopt en je de laatste behandeling uitvoert.
- Het weghalen van de rodenticiden leg je vast in het dossier.

7.5.8 Terug naar niet-chemische bestrijding

- Na het gebruik van rodenticiden wordt weer voor een termijn van minimaal 10 kalenderdagen overgestapt op niet-chemische maatregelen, voordat eventueel opnieuw chemische bestrijdingsmaatregelen worden getroffen.

7.5.9 Registratie

- Alles over het gebruik van rodenticiden wordt opgeschreven in het inspectierapport, zoals:
 - Naam van het rodenticide
 - Waar het is geplaatst
 - Hoeveel er is ingezet
 - Hoeveel er is opgenomen door de ratten en/of muizen
- En iemand legt namens het bedrijf het volgende vast:
 - Vindplaatsen van de etikettering/SPC en het veiligheidsinformatieblad van de rodenticiden die zijn gebruikt
 - Het aantal verpakkingen per ontvangst of aflevering
 - De hoeveelheid in voorraad
 - De datum van ontvangst, aflevering of verandering
 - De naam, het adres en de woonplaats van de leverancier of de afnemer

7.6 Werkwijze bij noodsituatie

7.6.1 Wat is een noodsituatie?

- Er is sprake van een noodsituatie als er direct gevaar is voor de volksgezondheid, diergezondheid of als er grote schade is.
- In zo'n geval mogen direct rodenticiden gebruikt worden, maar alleen als dat goed wordt uitgelegd en vastgelegd.
- Ook moet dit altijd tegelijkertijd gebeuren met andere maatregelen op het gebied van habitat management en met niet-chemische bestrijding.
- De klant moet altijd schriftelijk vooraf akkoord hebben gegeven.

8. Evaluatie

8.1 Evaluatie van het plan van aanpak

- Iemand namens het bedrijf kijkt regelmatig (minimaal één keer per jaar) of het plan van aanpak nog goed werkt.
- Bij een noodsituatie wordt dit sneller gedaan, namelijk binnen drie maanden na het inzetten van rodenticiden.

8.2 Alles beoordelen

- Iemand namens het bedrijf kijkt of de gekozen aanpak het gewenste resultaat heeft.
- Er wordt gekeken of er dingen beter kunnen.

8.3 Overlast buiten het terrein

- Iemand namens het bedrijf controleert of het probleem misschien van buiten het terrein komt.
- Als dat zo is, wordt gekeken of samenwerking met anderen nodig is om het probleem op te lossen.

8.4 Uitleg aan de klant

- De klant krijgt schriftelijk te horen wat de uitkomst van de evaluatie is.
- De klant kan om extra uitleg vragen.
- Er wordt extra aandacht besteed aan de maatregelen die de klant zelf heeft genomen of had moeten nemen.

8.5 Advies bij overlast van buiten

- Als het probleem van buiten komt, adviseert iemand namens het bedrijf de klant om samen te werken met anderen (bijvoorbeeld burens of andere bedrijven).
- Iemand namens het bedrijf kan helpen bij deze samenwerking.
- Alles wat wordt gedaan, wordt opgeschreven in het dossier.

8.6 Voorstel tot wijziging van het plan

- Als het nodig is om het plan van aanpak aan te passen, doet iemand namens het bedrijf een voorstel aan de klant.
- In het voorstel staat ook wat de klant zelf moet doen.

8.7 Akkoordverklaring klant

- De klant moet schriftelijk akkoord gaan met het aangepaste plan.

8.8 Aanpassing en uitvoering

- Na akkoord van de klant wordt het plan aangepast en opnieuw uitgevoerd volgens de regels.

8.9 Registratie

- Alle conclusies, aanpassingen en akkoorden worden vastgelegd in het dossier.

9. Audits en certificering

9.1 Kosten

- Het bedrijf betaalt de certificerende instantie voor het uitvoeren van de jaarlijkse controles.
- Het bedrijf betaalt KPMB jaarlijks voor het onderhoud en de aanpassing van het certificatieschema en het register.
- Soms zijn er extra kosten, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van steekproeven (onaangekondigde controles), die zijn voor rekening van KPMB.

9.2 Aanvraag

- Een bedrijf dat gecertificeerd wil worden, moet een aanvraagformulier bij KPMB invullen.
- Het bedrijf moet alle locaties waar gewerkt wordt met IPM-K opgeven.
- Alle locaties moeten beschikbaar zijn voor controle.

9.3 Certificerende instanties en auditors

- Alleen erkende organisaties mogen bedrijven controleren.
- De controleurs (auditors) moeten goed zijn opgeleid en onafhankelijk zijn.
- Ze moeten een speciaal diploma hebben en regelmatig bijscholing volgen.
- Auditors mogen niet betrokken zijn bij het bedrijf dat ze controleren.

9.4 Audits (controles)

- Er zijn verschillende soorten controles:
 - **Initiële audit:** De eerste controle voordat het certificaat wordt gegeven.
 - **Periodieke audit:** Jaarlijkse controle om te kijken of het bedrijf zich aan de regels blijft houden.
 - **Hercertificatie-audit:** Na drie jaar wordt opnieuw gecontroleerd of het bedrijf het certificaat mag houden.
- Tijdens de controles wordt gekeken naar:
 - De administratie (documenten, plannen, dossiers)
 - De praktijk (hoe het werk wordt uitgevoerd bij de klant)

- Er wordt gecontroleerd of het bedrijf alles goed bijhoudt en uitvoert zoals dit in het certificatieschema (CIK) als eis is vastgelegd.

Tijdsbesteding en aantal locaties

- Hoeveel tijd een controle kost en hoeveel locaties worden bezocht, hangt af van de grootte van het bedrijf.
- Kleine bedrijven worden minder lang en op minder plekken gecontroleerd dan grote bedrijven.
- Hiervoor is tabel 1.1 in het Certificatieschema (CIK) opgenomen.

Audit op afstand

- Soms mag een deel van de controle via videobellen of online plaatsvinden, maar alleen onder strenge voorwaarden.

9.5 Controlefrequentie

- Elk jaar is er minimaal één aangekondigde controle.

9.6 Steekproeven

- Elk jaar worden er ook onaangekondigde controles gedaan bij een klein aantal bedrijven.
- Het bedrijf krijgt kort van tevoren te horen dat er een controle komt.
- Als het bedrijf niet meewerkt zonder goede reden, kan het bedrijf een waarschuwing krijgen of kan het certificaat tijdelijk worden ingetrokken (schorsing).

9.7 Auditrapportage

- Na elke controle maakt de auditor een rapport.
- In het rapport staat wat er is gecontroleerd, wat er goed ging en wat beter kan.
- De auditor geeft alleen aanbevelingen, de beslissing over het certificaat wordt door iemand anders (beslisser) genomen.

9.8 Certificatie

- Op basis van de controles wordt door de certificerende instantie besloten of het bedrijf het certificaat krijgt of mag houden.
- De certificerende instantie maakt hiervoor gebruik van een onafhankelijke en goed opgeleide beslisser.

9.9 Tekortkomingen

- Er zijn twee soorten fouten die de certificerende instantie kan vaststellen:
 - **Major (ernstig):** Bijvoorbeeld als belangrijke regels helemaal niet worden gevolgd. Deze moeten binnen 3 weken opgelost worden.
 - **Minor (minder ernstig):** Bijvoorbeeld als een deel van een regel niet wordt gevolgd. Deze moeten binnen 3 maanden opgelost worden.
- Na het oplossen van fouten wordt gecontroleerd of alles nu wel goed is.

9.10 Sancties

- Als het bedrijf fouten niet op tijd oplost, kan het certificaat worden geschorst (tijdelijk ingetrokken) of helemaal ingetrokken.
- Bij schorsing moet het bedrijf opnieuw een volledige controle ondergaan.
- Bij intrekking mag het bedrijf pas na 6 maanden opnieuw proberen gecertificeerd te worden.
- De schorsing wordt op de website van KPMB gezet.

9.11 Wijzigingen

- Als de regels veranderen, moeten bedrijven zich aan de nieuwe regels houden.
- Bedrijven krijgen tijd om zich aan te passen.

9.12 Publicatie

- De lijst met gecertificeerde bedrijven staat op de website van KPMB.
- Ook wordt bijgehouden hoeveel en wat voor fouten er zijn gemaakt, maar zonder namen te noemen.
- Gegevens van agrarische bedrijven zijn niet openbaar.

9.13 Beëindiging registratie

- De registratie van een bedrijf kan worden stopgezet als:
 - Het bedrijf dit zelf wil.
 - Het bedrijf niet meer aan de eisen voldoet.
 - Het bedrijf zijn rekeningen niet betaalt.
 - Het bedrijf failliet is.
 - Of als het om een andere goede reden niet meer kan.
- Bij beëindiging krijgt het bedrijf een brief met uitleg.

Begrippenlijst

- **Aangewezen stoffen:** Stoffen (zoals bepaalde soorten rodenticiden) die door de overheid onder aanvullende voorwaarden zijn goedgekeurd om ratten en muizen te bestrijden.
- **Agrariër:** Een persoon die een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid heeft voor het “beheersen van knaagdieren door een agrarische ondernemer of een werknemer op het eigen bedrijf” en op het eigen agrarisch bedrijf werkt op het gebied van knaagdierbeheersing.
- **Agrarisch bedrijf:** Een agrarische onderneming die beroepsmatig op het eigen bedrijf als ondernemer of als werknemer werkzaamheden verricht op het gebied van knaagdierbeheersing en hiervoor CIK-gecertificeerd is.
- **Biociden:** Middelen (zoals rodenticiden) die gebruikt worden om ongewenste dieren of planten te bestrijden.
- **Bewijs van Vakbekwaamheid:** Een officieel diploma dat laat zien dat iemand genoeg kennis heeft om knaagdieren te bestrijden.
- **Gebouw:** Een bouwwerk met een dak en minstens twee muren, waar mensen naar binnen kunnen.
- **HIK:** Het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing, waarin alle regels en uitleg staan.
- **IPM:** Integrated Pest Management, oftewel: eerst proberen te voorkomen, dan pas bestrijden.
- **Knaagdieren:** Alle soorten ratten en muizen waarvoor rodenticiden gebruikt mogen worden.
- **Knaagdierbeheersing:** Alles wat te maken heeft met het voorkomen en bestrijden van ratten en muizen.
- **Opdrachtgever:** De klant die het bedrijf vraagt om ratten of muizen te bestrijden.
- **Personeelsbestand:** Het aantal medewerkers met een geldig diploma voor knaagdierbeheersing.
- **Professional:** Iemand met een geldig bewijs van vakbekwaamheid.
- **Professioneel bedrijf:** Een bedrijf dat gecertificeerd is en beroepsmatig knaagdieren bestrijdt.
- **Schemabeheerder:** De organisatie (KPMB) die de regels en het certificatieschema beheert.
- **Voedselopslagplaatsen:** Plekken waar voedsel voor dieren of mensen wordt opgeslagen, zoals een voerkuil op een boerderij.

BIJLAGEN

Bijlage I – Uitleg IPM (Integrated Pest Management)

- **IPM** betekent: eerst proberen om ratten en muizen te voorkomen, pas daarna bestrijden.
- Je kijkt altijd naar alle mogelijkheden: schoonmaken, opruimen, gaten dichten, vallen zetten, en pas als het echt niet anders kan, rodenticiden gebruiken.
- Het doel is om zo min mogelijk schade te doen aan mensen, dieren en het milieu.
- Soms komt het probleem van buiten het eigen terrein. Dan moet je samenwerken met burens of andere bedrijven.
- Iedereen die meedoet, moet zich aan de afspraken houden.

Bijlage II – Stappenplan professioneel bedrijf

Stappen die elk professioneel bedrijf moet volgen:

1. Kennismakingsgesprek met de klant.
2. Dossier aanleggen.
3. Risico-inventarisatie uitvoeren.
4. Plan van aanpak maken (strategie kiezen, monitoren, preventie).
5. Plan bespreken met de klant.
6. Plan uitvoeren.
7. Alles registreren en evalueren.
8. Bevindingen bespreken en plan aanpassen als dat nodig is.

Let op: Je mag van de volgorde afwijken als je dat goed uitlegt en opschrijft.

Bijlage III – Stappenplan agrarisch bedrijf

Voor agrarische bedrijven (boerderijen):

- Zelfde stappen als hierboven, maar de boer of medewerker voert het uit op het eigen bedrijf.
- Ook hier geldt: alles goed bijhouden en samenwerken als het probleem van buiten komt.

Bijlage IV – Voorbeeld werkinstructie professioneel bedrijf

Voorbeeld van hoe je werkt:

- Eerst praten met de klant over het probleem.
- Dossier aanleggen met alle gegevens.
- Kijken waar de risico's zitten.
- Plan maken en bespreken.
- Plan uitvoeren: eerst voorkomen, dan niet-chemisch bestrijden, dan pas rodenticiden.
- Alles goed opschrijven.
- Regelmatig controleren en aanpassen.

Bijlage V – Voorbeeld risico-inventarisatie

Waar let je op bij het onderzoek?

- Is er gevaar voor mensen, dieren, voedsel of het milieu?
- Zijn er voedselbronnen of schuilplekken voor ratten/muizen?
- Zijn er plekken waar ze makkelijk binnenkomen?
- Zijn er sporen van ratten of muizen?
- Komt het probleem van buiten het terrein?
- Zijn er huisdieren of andere dieren die risico lopen?
- Is het een woongebied, boerderij, industrie of natuurgebied?

Bijlage VI – Voorbeeld plan van aanpak

Wat moet er in het plan staan?

- Wat zijn de risico's?
- Welke strategie kies je?
- Hoe voer je die uit?
- Wanneer doe je wat?
- Plattegrond van de locatie.
- Wat doe je als de klant niet meewerkt?
- Akkoord van de klant.
- Alles registreren in het dossier.

Bijlage VII – Uitleg 'om gebouwen en voedselopslagplaatsen'

- **Gebouw:** Een bouwwerk met **een** dak en muren waar mensen naar binnen kunnen.
- **Voedselopslagplaats:** Een plek waar voedsel voor mensen of dieren wordt opgeslagen, zoals een voerkuil.
- **Om gebouwen en voedselopslagplaatsen:** Rodenticiden mogen alleen in of direct rond gebouwen of voedselopslagplaatsen worden gebruikt, niet in open veld.
- De afstand tot het gebouw hangt af van waar het probleem zit. Soms moet je verder van het gebouw werken, bijvoorbeeld bij afvalverwerking of waterzuivering, maar altijd zo veilig mogelijk.

Bijlage VIII – Voorwaarden van het Ctgb voor IPM-systeem

- Iedereen die rodenticiden wil gebruiken, moet goed opgeleid zijn en een certificaat hebben.
- Het handboek IPM is de basis voor opleiding en examens.
- Alleen bepaalde stoffen (rodenticiden) zijn toegestaan.
- Rodenticiden mogen alleen als het echt niet anders kan, en nooit preventief of voor altijd.
- Eerst altijd proberen met niet-chemische middelen.

- Rodenticiden mogen niet in open veld, alleen in of rond gebouwen of voedselopslagplaatsen.
- Als het probleem van buiten komt, moet je samenwerken met anderen.
- Alles wat je doet, moet je goed opschrijven en evalueren.
- Kennis delen met andere bedrijven is belangrijk.
- De klant moet altijd meewerken, anders mag je geen rodenticiden gebruiken.
- Als je merkt dat een rodenticide niet meer werkt (resistentie), moet je dat melden.

Disclaimer

Let op: Dit is een makkelijk leesbare versie van het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK). Dit document is een hulpmiddel en alleen de officiële en volledige regels zijn geldig en staan in het originele certificatieschema "["Certificatieschema-IPM-K-versie-4.0-2025"](#)".